

Sygn. akt I NO 89/22

POSTANOWIENIE

Dnia 19 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Czubik

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie ze skargi K. M.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. I ACa
380/19,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 19 października 2022 r.,

wniosku skarżącego o uchylenie ewentualnie o zmianę postanowienia Sądu
Najwyższego z dnia 9 marca 2022 r. wydanego w sprawie o sygn. I NSP 20/22,

odrzuca wniosek.

UZASADNIENIE

Pismem datowanym na 1 czerwca 2022 r. K. M. (dalej także: „wnioskodawca”), reprezentowany przez pełnomocnika w osobie adwokata J. K., wniósł do Sądu Najwyższego (data prezentaty Sądu Najwyższego: 6 czerwca 2022 r.) „wniosek o uchylenie (ewentualnie zmianę) Postanowienia SN z dn. 9 marca 2022 wydanym pod sygn. akt: I NSP 20/22 z wnioskiem o rozpoznanie skargi na nowo” w pierwotnym zakresie z uwzględnieniem wskazanych zarzutów. Jako podstawę wniosku wnioskodawca powołał art. 359 k.p.c.

Uzasadniając wniosek o rozpoznanie zażalenia, K. M. wskazał, że „Sąd Najwyższy przyjął tezy Sądu Apelacyjnego złożone do akt sprawy k-24 i k 25 oraz k-36 do k-38 i zastosował je jako podstawę odrzucenia skargi na przewlekłość. Sąd

uznał twierdzenie SA o rzekomym zakończeniu procesu pod sygn. I ACa 380/19 postanowieniem SA z 27 lipca 2021r o odrzuceniu skargi kasacyjnej i uprawomocnienie przez zamieszczenie na portalu sądów z oczywistym naruszeniem ust. 1 Art. 15zzs⁹ ust. COVID-19 czyli bez ustawowego warunku koniecznego do ustalenia takiego sposobu doręczenia pism stronie. Prezentowany stan faktyczny doręczenia pism i ich uprawomocnienia przez Sąd Apelacyjny w spr. I ACa 380/19 przez zamieszczenie w portalu sądów jest oczywiście niezgodny z tzw. Ustawą Covid-19”, a tym samym, że „postępowanie SA toczy się nadal, a Sąd Apelacyjny trwa w przewlekłości najpóźniej od 12 lipca 2021 r. Ponadto uważam za wadliwe pominięcie przez SN ważnych okoliczności wyraźnie wskazanych w treści skargi na przewlekłość, a dotyczących tego że skarga na przewlekłość dotyczy Sądu Apelacyjnego w postępowaniu przekazania Skargi Kasacyjnej do SN złożonej do tego SA. W uzasadnieniu skargi na przewlekłość wskazano też orzecznictwo SN sygnalizując tym konieczność analizy przyczyn i celu postępowania Sądu Apelacyjnego z widocznym jego interesem do zlikwidowania z obiegu prawnego Skargi Kasacyjnej od Wyroku SA wydanego w spr. I ACa 380/19. Formułując skargę na przewlekłość uznano, że SN uwzględni zasadę, że nikt we własnej sprawie nie może być sędzią, lub choćby zasadę ograniczonego zaufania do Sądu Apelacyjnego, który broni się przed osądem zarzutów w złożonej Skardze Kasacyjnej” (k 1-1 *verte*).

Wnioskodawca wskazał także, że „Sąd Najwyższy postanowieniem z 9 marca 2022 r. odrzucił skargę na przewlekłość postępowania SA na podstawie art. 8 ust. 2 u.s.p.p. na skutek błędnego ustalenia stanu faktycznego rzekomym zakończeniu postępowania Sądu Apelacyjnego w spr. I ACa 380/19. Sąd oparł swoje postanowienie na twierdzeniach Sądu Apelacyjnego w pismach złożonych do akt sprawy z dnia 18 stycznia 2022r przez Wizytatora SSA M. K. oraz pisma z dn. 15 lutego 2022 r Prezes SA p.t. Odpowiedź na skargę. Oba dokumenty świadczą o prawomocnym zakończeniu procesu postanowieniem SA z 27 lipca 2021 r doręczonym za pośrednictwem portalu informacyjnego, mimo że taka forma doręczeń w sprawie I ACa 380/19 nigdy nie została zainicjowana czynnością konieczną określoną w ust. 1 Art. 15zzs⁹ Ustawy COVID-19. Do zastosowania doręczenia pism sądu przez portal informacyjny

wymagana jest inicjacja tego sposobu doręczeń pism z sądu wykonaniem czynności poprzedzających czyli warunek ogólny, oraz warunek szczególny odnoszący się do każdego pisma doręczanego przez portal informacyjny na podstawie 15zzs⁹ COVID-19, a żadna z tych wymaganych czynności nie została wykonana” (k. 1 *verte*). W ocenie wnioskodawcy „powyższy stan prawny usuwa podstawę odrzucenia skargi na przewlekłość w zw. z art. 8 ust. 2 u.s.p.p. tj. o rzekomo prawomocnym zakończeniu procesu I ACa 380/19 niedoręczonym postanowieniem SA z dnia 27 lipca 2021 r., a to stanowi podstawę do wniosku o rozpoznanie sprawy na nowo w zw. z art. 395 § 2 k.p.c.” (k. 2 *verte*).

W dniu 1 sierpnia 2022 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego) K. M., reprezentowany przez pełnomocnika w osobie adwokata J. K., ponownie wniósł do Sądu Najwyższego pismo datowane na 1 czerwca 2022 r. zatytułowane „wniosek o uchylenie (ewentualnie zmianę) postanowienia SN z dn. 9 marca 2022 r. wydanym pod sygn. akt: I NSP 20/22 z wnioskiem o rozpoznanie sprawy na nowo”. W piśmie tym wnioskodawca ponownie wskazał, że przedstawiony przez niego „stan prawny usuwa podstawę odrzucenia skargi na przewlekłość w zw. z art. 8 ust. 2 u.s.p.p. tj. o rzekomo prawomocnym zakończeniu procesu I ACa 380/19 niedoręczonym postanowieniem SA z dnia 27 lipca 2021 r., a to stanowi podstawę do wniosku o rozpoznanie sprawy na nowo w zw. z art. 395 § 2 k.p.c.” (k. 6 *verte*).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 359 § 1. k.p.c. postanowienia niekończące postępowania w sprawie mogą być uchylane i zmieniane wskutek zmiany okoliczności sprawy, chociażby były zaskarżone, a nawet prawomocne. W art. 359 § 2 k.p.c. wskazano, że postanowienia, o których mowa w § 1, mogą być zmieniane lub uchylane także wówczas, gdy zostały wydane na podstawie aktu normatywnego uznanego przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą.

Stosownie do art. 395 § 1 k.p.c. w przypadku wniesienia zażalenia sąd pierwszej instancji niezwłocznie przedstawia je wraz z aktami sądowi właściwemu do jego rozpoznania. Strona przeciwna może wnieść odpowiedź na zażalenie

w terminie tygodnia od dnia doręczenia zażalenia, a w przypadkach gdy ustawa przewiduje doręczenie zaskarżonego postanowienia tylko jednej ze stron oraz w przypadkach wskazanych w art. 394^{1a} § 1 pkt 6 – od dnia wniesienia zażalenia. Zgodnie z art. 395 § 2 k.p.c. jeżeli zażalenie zarzuca nieważność postępowania lub jest oczywiście uzasadnione, sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, może na posiedzeniu niejawnym, nie przysyłając akt sądowi drugiej instancji, uchylić zaskarżone postanowienie i w miarę potrzeby sprawę rozpoznać na nowo. Od ponownie wydanego postanowienia przysługują środki odwoławcze na zasadach ogólnych.

Przenosząc powyższe na realia rozpoznawanej sprawy zauważyć należy, że pomimo wskazania, iż stosownie do art. 359 k.p.c. postanowienia niekończące postępowania w sprawie mogą być uchylane i zmieniane wskutek zmiany okoliczności sprawy, istotą wniosku jest „rozpoznanie skargi na nowo w pierwotnym zakresie i uwzględnieniem zarzutów wskazanych w niniejszym piśmie” (k. 1). Podstawę do ponownego rozpoznania sprawy wnioskodawca upatruje w przywołanym art. 395 § 2 k.p.c. Wskazać, jednakże należy, że art. 395 § 2 k.p.c. kompetencję sądu do uchylenia zaskarżonego postanowienia i w miarę potrzeby rozpoznania sprawy na nowo, jednoznacznie wiąże z czynnością procesową strony, jaką jest wniesienie zażalenia. Jak zaś orzekł Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z 23 marca 2006 r., III SPZP 3/05, mającej moc zasady prawnej: „na postanowienie sądu w przedmiocie przewlekłości postępowania cywilnego zażalenie nie przysługuje”.

Podkreślić ponadto należy, że Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę na okoliczność, że model postępowania przyjęty w ustawie z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) spowodował, iż procedura rozpoznawania skargi nie jest postępowaniem w pierwszej ani drugiej instancji, ale *sui generis* postępowaniem sądowym o charakterze nadzorczym. Powyższe prowadzi do wniosku, że stronie nie przysługuje środek odwoławczy od orzeczeń i innych rozstrzygnięć wydanych w toku postępowania prowadzonego

na podstawie tej ustawy na skutek wniesienia skargi na przewlekłość postępowania (z wielu zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 15 grudnia 2005 r., I KZP 44/06; 18 maja 2022 r., I NO 3/122).

Niezależnie od powyższego, wskazać należy, że stosownie do art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania toczącego się na skutek skargi sąd stosuje odpowiednio przepisy o postępowaniu zażaleniowym obowiązujące w postępowaniu, którego skarga dotyczy. Podstawy do zastosowania art. 359 k.p.c. w odniesieniu do postanowienia wydanego w związku z postępowaniem zainicjowanym skargą na przewlekłość postępowania należałoby więc upatrywać w art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., jednakże w dalszym ciągu musiałby on być stosowany „odpowiednio”. Wskazana odpowiedniość nakazuje zaś uznanie, że postanowienie wydane w postępowaniu zażaleniowym, które kończy to postępowanie, jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie. Konsekwentnie w postępowaniu zainicjowanym wniesieniem skargi na przewlekłość postępowania postanowienie o uwzględnieniu, oddaleniu, odrzuceniu skargi na przewlekłość postępowania, jak również postanowienie o umorzeniu postępowania jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie. Z tego względu art. 359 k.p.c. nie znajduje do nich zastosowania.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[as]